Šichtařová a její břitva: Jurečkův plán a idiocie. Je lepší vláda hloupá, nebo falešná?

- CZ24 News | 27. února 2023

ČESKO: Kdyby vláda nezasáhla, červnová valorizace by přinesla 19 miliard nových dluhů. Pokud ale Ústavní soud vyhodnotí její fígl se stavem legislativní nouze jako účelový a neústavní, nezbyde než konstatovat: Kdyby vláda zasáhla včas, červnová valorizace by nepřinesla 19 miliard nových dluhů. „Na bitevním poli by taková lest byla dobrá strategie. Politika v demokratické zemi nemá být bitevním polem. Ekonomicky to takto vychází lépe, ale za cenu podvodu. Lze věřit někomu, kdo vás už jednou podvedl? Jen hlupák by věřil ještě podruhé," komentuje počínání Fialovy vlády Markéta Šichtařová.

Ukazuje se, že Fialova vláda je mnohem vychytralejší, než jsme si mohli myslet. To, že do státního rozpočtu nezapočetla peníze na červnovou valorizaci důchodů, nebylo opomenutí, ale jak vidno kalkul. Teď je zřejmé, že se už loni v létě domluvila ignorovat neudržitelný stav jen proto, aby nenahrála Andreji Babišovi v prezidentské kampani, s tím, že změnu valorizace provede po přímé volbě ve stavu legislativní nouze. Háček je v tom, že pokud Ústavní soud normu z tohoto důvodu shodí, pak se důchody zvýší podle stále ještě platného valorizačního vzorce. Nebude skutečným viníkem nového dluhu 19 miliard vláda, že z politické vypočítavosti nezasáhla už loni a vzorec pro valorizaci nezměnila?

No co na to říci? Na bitevním poli by taková lest byla dobrá strategie. Politika v demokratické zemi nemá být bitevním polem, ale má být zcela transparentní, protože jen na základě transparentních informací může demokracie fungovat, jen tak se mohou voliči rozhodovat, koho a proč volit.

Samozřejmě, že ekonomicky početně to takto vychází lépe, ale za cenu podvodu. Lze věřit někomu, kdo vás už jednou podvedl? Jen hlupák by věřil ještě podruhé.

Velký zastánce výchovného Marian Jurečka už po necelých dvou měsících jeho fungování přiznal, že z důvodu vysokých výdajů bude koalice jednat o jeho změnách. Miroslav Kalousek k tomu na sociálních sítích ironicky píše: „Zastávám názor, že něco zavést a pak zjistit, že na to nemám, je poněkud nešikovné. Dal bych přednost postupu, kdy si nejdříve spočtu, že na to nemám, a proto to nezavedu. Tak snad příště…" I když v pátek ve Sněmovně už mluvil ministr práce Jurečka zase jinak, nabízí se otázka, co když ve vládě nejsou takoví matlalové, jak naznačuje i Kalouskova glosa, ale i tohle měli dopředu vykalkulované, že na výchovné krátce po jeho zavedení zase sáhnou. Co při pohledu na složení vlády považujete za pravděpodobnější verzi?

Odpovím vám větou, které se říká Hanlonova břitva: Nehledejte zlý úmysl tam, kde je dostatečným vysvětlením hloupost. Anebo ještě fortelněji a možná lépe řečeno: Idiocie nepotřebuje plán, idiocie se většinou děje živelně.

Samozřejmě nevím, jak to bylo míněno s výchovným; zda vůbec něco bylo míněno, anebo se to jen tak náhodně zkoušelo. Ale na základě své zkušenosti s politikou, politiky a ekonomií mám sklon klonit se spíš k onomu vysvětlení, že hloupost je častějším důvodem mnoha rozhodnutí. Nejsem si ovšem tak docela jistá, která varianta je pro voliče lepším signálem: Mít hloupou vládu – nebo falešnou a prohnanou vládu?

Koalice slibovala snížení počtu zaměstnanců ve státním aparátu. Rok a čtvrt jejího vládnutí uplynul, a k ničemu v tomto směru nedošlo. V jaké fázi čtyřletého funkčního období by bylo pro vládnoucí strany nejvýhodnější k tomuto kroku sáhnout, aby si politicky co nejméně uškodily?

V politickém cyklu platí pravidlo, že k nepopulárním opatřením se sahá na začátku vládnutí – a od poloviny vládnoucího cyklu se už dělají jen opatření populární, aby byla vláda zvolena znovu. Takže pokud se vláda neodhodlala až dosud k tomuto extrémně potřebnému kroku, který považuji vlastně za nezbytnou podmínku zotavení a ozdravení české ekonomiky, dá se čekat, že už se k němu neodhodlá. Čím víc se budou blížit příští volby, tím víc se vláda bude bořit do většího populismu, kam propouštění státních zaměstnanců rozhodně nepatří.

Ministr zemědělství Zdeněk Nekula svolal na konec února jednání zástupců zemědělců, potravinářů, Svazu obchodu a cestovního ruchu a Ústavu zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI) s cílem, aby se konečně vyjasnily otázky ohledně marží a obchodních přirážek. „Očekávám, že všichni dají karty na stůl, chci vést racionální a věcnou debatu, jejímž vítězem bude spotřebitel," uvedl Nekula. Co od schůzky, která má najít „viníka" stále rostoucího zdražování potravin, čekáte? Také spotřebitele coby vítěze?

Obávám se, že spotřebitel to prohraje. A důvod je jednoduchý. Nehledá se řešení. Hledá se viník a obětní beránek.

Kdyby se skutečně hledalo řešení, musela by kupříkladu česká vláda odmítnout systém povolenek na CO2, které prodražují mnohou výrobu, typicky třeba v cukrovarnictví. Musela by odmítnout celý Green Deal, který prodražuje energie, hnojiva – a tím zdražuje potraviny. Musela by vyrovnat státní rozpočet a přestat hospodařit se schodkem, protože dokud vláda hospodaří se schodkem, pořád podpaluje kotel pod inflací, a tím zdražuje potraviny.

Zkrátka, vláda by musela začít konat věci, kterých se bojí, protože by se proti ní postavilo buď rozbouřené veřejné mínění – nebo Evropská unie. Ani jednomu nemá odvahu čelit. A tak své vlastní viny svádí na obětní beránky.

Víte, žádný politik, který touží po moci, není schopen dnešní situaci – s inflací, s chudnutím lidí, se zadlužováním, s drahými energiemi – řešit. Protože by musel přijmout, že bude čelit obrovské nevoli, demonstracím, nepokojům, možná bude smeten. Setká se zkrátka s obrovským nevděkem. Takže jedinou osobou, která by byla schopna chudnutí lidí zastavit, by byl někdo, kdo po moci netouží, vlastně vůbec nechce být politikem, a jen se obětuje a půjde tenhle džob na chvíli s odporem dělat, protože bude vědět, že tím udělá něco správného.

Drahé bydlení v Česku je evergreenem. Loni jeho ceny rostly nejrychlejším tempem v Evropě. Při přepočtení ve vztahu k průměrným příjmům pak je zdražování domů a bytů v Česku nejvyšší celosvětově. Pozorujete nějakou snahu o to, abychom o tuto „světovost" konečně přišli?

Tady platí přesně to, co jsem řekla už výše. Svou práci tu dělá centrální banka, ale ta už jen hasí, co předtím sama napáchala, svými dlouhodobě nesmyslně nízkými úrokovými sazbami. Ale svou práci nedělá vláda. Abychom totiž o tuto „světovost" přišli, bylo by potřeba výrazně zchladit inflaci; dokud se tak nestane, bydlení bude pořád nesmyslně drahé. Ale inflaci nyní může zchladit hlavně vláda zastavením zadlužování a vyrovnáním státního rozpočtu. Na inflaci jsou dva: Centrální banka a vláda. A vláda nedělá nic, ta dál pod inflací roztápí kotel. Takže vlastně jako vedlejší produkt toho podporuje i zdražování bydlení. V ekonomii zkrátka vše souvisí se vším a málokdo si uvědomuje, že i tyto dvě věci jsou propojené nádoby.

Ti, kdo by si v budoucnu vybrali úspory z penzijního připojištění jednorázově, museli by vrátit čtvrtinu až polovinu státního příspěvku nebo by se jim také výnos z penzijního spoření zdanil více než standardními 15 procenty. Tyto ministerstvem financí chystané změny by se nevztahovaly na už uzavřené smlouvy, ale pouze na ty nové, protože nemohou být retroaktivní. Je to rozumný záměr, jak přinutit lidi, aby peníze využívali k průběžnému finančnímu přilepšení ke státní penzi?

Samozřejmě si lidé spočítají, že je to pro ně vysoce nevýhodné, a ještě víc poklesne jejich ochota zapojovat se do penzijního připojištění. A dobře tak. Už roky varuju, že vláda bude mít stále větší a větší motivaci na penzijní pojištění sahat, protože je v něm obrovský rezervoár peněz a právě peníze vládě budou čím dál víc chybět. Pro většinu lidí se prostě nyní penzijní připojištění vůbec nevyplatí. Já ho například vůbec nemám a v žádném případě nemám v úmyslu si ho kdykoliv uzavřít. Umím se na stáří připravit sama mnohem lépe, než by to dokázalo udělat ztrátové penzijní připojištění.

ZDROJ